

Avustukset

Valtionavustusten hakeminen, käyttö ja valvonta
Asiointipalvelun ohjeet
Hakuaikojat
Avustusten siirtäminen ja mallipohjat

FI | [SV](#)[Asioi verkossa](#)

Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin 2023-2024

Opetus- ja kulttuuriministeriö julistaa haettavaksi valtion erityisavustusta varhaiskasvatuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2023-2024. Myönnettävä erityisavustus on yhteensä enintään 17 934 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan momentilta 29.10.20.

Haku koskee kuntia ja kuntayhtymiä, jotka järjestävät varhaiskasvatusta. Kunnat voivat sisällyttää yksityiset palveluntuottajat hakemukseensa. Avustusta ei voida myöntää yksityishenkilöille eikä yksityisille varhaiskasvatusta järjestävälle yrityksille, yhteisöille tai säätiöille.)

Hakuaika alkaa 3.2.2023 ja päättyy 28.2.2023 klo 16.15.

Päätökset pyritään tekemään **maaliskuussa 2023.**

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla on jaettu erityisavustuksia koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen vuosittain vuodesta 2009 alkaen. Tarveperustainen rahoitus on vuoden 2023 alusta vakiinnutettu opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin. Rahoituslain 44 a §:n 2 momentin mukaan erityisavustusta voidaan myöntää neljäksi vuodeksi kerrallaan. Vuonna 2023 avustusta myönnetään vielä poikkeuksellisesti aikaisempien vuosien tapaan yhdeksi vuodeksi.

[Näytä kaikki](#)

Avustuksen tavoite

Valtionavustuksen taustalla on pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman tavoite siitä, että sivistys, koulutus ja osaaminen muodostavat yhteiskunnan perustan jatkossakin. Varhaiskasvatuksessa luodaan pohja myöhemmälle oppimiselle. Laadukas ja tasa-arvoinen varhaiskasvatus on suomalaisen hyvinvointivaltion kivijalka, jonka perustana on kyky tasoittaa perhetaustasta johtuvien erojen merkitystä lapsen oppimiseen ja hyvinvointiin. Hallitusohjelman mukaisesti varmistetaan tasavertaiset mahdollisuudet yksilöllisillä ja entistä joustavimmilla oppimispoluilla, positiivisen diskriminaation rahoituksella ja riittävällä tuella.

Varhaiskasvatuksen merkitystä lapsen oppimisen ja hyvinvoinnin edistäjänä vahvistetaan. Kiinnitetään erityishuomio tunnistettuun eriarvoistumiskehitykseen kuntien sisällä alueellisesti ja kuntien välillä, vahvistetaan lapsen oppimisen tukea sekä edistetään lasten oppimisen edellytyksiä.

Varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen on myönnetty erityisavustuksia vuosina 2020–2022 yhteensä noin 241 miljoonan euron arvosta. Yhteensä Oikeus Oppia -kehittämishojelman puitteissa vahvistetaan laatua ja tasa-arvoa varhaiskasvatuksessa 155 miljoonalla eurolla ja perusopetuksessa yhteensä 232 miljoonalla eurolla.

Valtionavustus on tarkoitettu varhaiskasvatuksen tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistamiseen. Valtionavustuksella edistetään oppimista, hyvinvointia ja lähipalveluperiaatetta sekä lapsen oikeutta välttämättömään ja riittävään varhaiseen tukeen.

Avustuksella tuetaan pysyvien toimintamallien, rakenteiden ja käytänteiden kehittämistä tukemalla varhaiskasvatuksen järjestäjien mahdollisuuksia palkata varhaiskasvatuksen henkilöstöä (varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen sosionomi tai lastenhoitaja) lapsiryhmien kokoa pienentämään,

varhaiskasvatuksen erityisopettajia lasten tuen tarpeisiin vastaamaan sekä avustajia lapsiryhmiin, joissa on tukea tarvitsevia lapsia.

Miten avustusta haetaan?

Avustusta haetaan opetus- ja kulttuuriministeriön asiointipalvelussa. Jos se ei ole mahdollista, ota yhteyttä avustuksesta lisätietoja antavaan virkamieheen.

Hakijan tulee huomioida, ettei hakemusta pysty lähettämään asiointipalveluun määräajan umpeutumisen jälkeen. Vastuu hakemuksen saapumisesta määräaikaan mennessä on hakijalla.

Asiointipalvelun käyttöohjeet

Asiointipalvelun käyttö edellyttää yhteisöasiakkailta Y-tunnusta, Suomi.fi-tunnistusta sekä Suomi.fi-valtuuksien käyttöä. Palveluun kirjaudutaan Digi- ja väestötietoviraston Suomi.fi-tunnistuksen kautta henkilökohtaisella pankkitunnisteella, mobiilivarmenteella tai varmennekortilla.

Hakija täyttää asiointipalvelussa olevan hakulomakkeen, liittää siihen lomakkeen yhteydessä pyydyt liitteet ja toimittaa hakemuksen asiointipalvelun kautta ministeriölle. Ministeriö lähettää päätöksen hakijalle asiointipalveluun.

Hakija tekee asiointipalvelussa mahdolliset hakemuksen täydennykset ja päätöksen muutospyyntöt. Hakija tekee myös selvitykset asiointipalvelussa.

- [Asiointipalvelun käyttöohje yhteisöasiakkaille](#) PDF 1.1MB
- [Valtionavustusten asiointipalvelu ja ohjeet](#)
- [Asiointipalveluun kirjautuminen ja valtuudet](#)
- [Suomi.fi-ohjeet ja tuki](#)

Opetus- ja kulttuuriministeriö käyttää avustuksen laskemiseen [Tilastokeskuksen tuottamia viimeisimpiä kriteereitä](#). PDF 261kB

Avustusta koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin myönnetään laskennallisesti seuraavien toimintaympäristöä kuvaavien kriteerien mukaisesti.

- 30–54-vuotiaiden vain perusasteen suorittaneiden osuus ikäluokasta
- työttömyysaste
- vieraskielisen väestön osuus
- maksuttoman varhaiskasvatuksen piirissä perheen tulojen perusteella olevat lapset

Sähköisellä hakulomakkeella ilmoitetaan varhaiskasvatusjärjestäjän nimi, jolle avustusta haetaan. Lisäksi hakemuksessa vastataan kysymykseen:

Kerro niiden lasten lukumäärä, jotka ovat perheen tulojen perusteella maksuttomassa (alle 28 euroa / kk) varhaiskasvatuksessa:

Tarkemmat ohjeet hakulomakkeella.

Millä perusteilla hakemuksia arvioidaan?

1. Hakukohtaiset myöntöperusteet

Valtion erityisavustusta voidaan myöntää kunnille ja kuntayhtymille, jotka järjestävät varhaiskasvatusta. Kunnat voivat sisällyttää yksityiset palveluntuottajat hakemukseensa. Avustusta ei voida myöntää yksityishenkilöille eikä yksityisille varhaiskasvatusta järjestäville yrityksille, yhteisöille tai säätiöille.

Valtion erityisavustus myönnetään varhaiskasvatuksen järjestäjäkohtaisesti, hakemuksen perusteella, käytettäväksi vuosina 2023–2024. Valtion erityisavustusta voidaan myöntää valtionavustuksen hakukriteerit täyttävälle varhaiskasvatuksen järjestäjälle. *Esiopetus ei sisälly tähän avustukseen, mutta kunnat ja kuntayhtymät voivat hakea esiopetukseen erityisavustusta esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin suunnatussa haussa.*

Valtionavustusta ei voi käyttää toimintaan, jolla varhaiskasvatuksen järjestäjä korvaa jo olemassa olevaa toimintaa.

- Hakemuksessa tulee olla varhaiskasvatuksen järjestäjän suunnitelma avustuksen aiotusta käytöstä.

- Varhaiskasvatuksen järjestäjä sitoutuu toimittamaan opetus- ja kulttuuriministeriölle tarvittavat tiedot mahdollista valtakunnallista seurantatutkimusta varten.

Valtion erityisavustusta voidaan käyttää varhaiskasvatuksessa seuraaviin toimiin:

- **lisähenkilöstön palkkaamiseen lapsiryhmiin suhdelukujen pienentämiseksi; palkattava henkilö voi olla varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen sosionomi tai lastenhoitaja**
- **varhaiskasvatuksen erityisopettajan palkkaamiseen**
- **avustajien palkkaamiseen lapsiryhmiin, joissa on tukea tarvitsevia lapsia.**

Erityisavustusta voidaan myöntää käytettäväksi varhaiskasvatuksen kasvatus- ja opetushenkilöstön palkkakuluihin. Palkattavien henkilöiden tulee työskennellä pääosin lapsiryhmässä.

Valtion erityisavustusta myönnetään enintään 80 % kokonaismenoista, joten omarahoitussuus on vähintään 20 %.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käyttää avustuksen laskemiseen [Tilastokeskuksen tuottamia viimeisimpiä kriteereitä](#). PDF 261kB

Valtion erityisavustuksen määräytymiseen varhaiskasvatuksen järjestäjälle vaikuttavat seuraavat kriteerit:

- 30–54-vuotiaiden vain perusasteen suorittaneiden osuus ikäluokasta
- työttömyysaste
- vieraskielisen väestön osuus
- maksuttoman varhaiskasvatuksen piirissä perheen tulojen perusteella olevat lapset

Sähköisellä hakulomakkeella ilmoitetaan varhaiskasvatusjärjestäjän nimi, jolle avustusta haetaan. Lisäksi hakemuksessa vastataan kysymykseen:

Kerro niiden lasten lukumäärä, jotka ovat perheen tulojen perusteella maksuttomassa (alle 28 euroa / kk) varhaiskasvatuksessa:

Tarkemmat ohjeet hakulomakkeella.

Erityisavustus myönnetään käytettävissä olevan määrärahan puitteissa.

Valtion erityisavustusta ei voi käyttää

- toimintaan tai kohteeseen, johon on samalle ajankohdalle myönnetty jo valtion erityisavustusta. Valtion erityisavustuksella voidaan kuitenkin jatkaa aiemmin aloitettua, erityisavustuksella toteutettua vastaavaa toimintaa, joka täyttää yllämainitut kriteerit
- samanaikaisesti käytettäväksi vastaavan, aikaisemmille vuosille myönnetyn avustuksen, kanssa
- toimintaan, jolla varhaiskasvatuksen järjestäjä korvaa jo olemassa olevaa toimintaa
- sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnan palkkakustannuksiin kuten perhetyöntekijät tai -ohjaajat, kuraattorit, psykologit, terveydenhoitajat, psykiatriset sairaanhoitajat, nepsy-valmentajat tai -ohjaajat ym.
- toimintaan, joka suuntautuu pääosin lapsiryhmätyön ulkopuolelle
- kunnan varhaiskasvatuksen perustoiminnan järjestämiseen kuten sijaisten ja varahenkilöiden palkkaukseen
- henkilöstön koulutuskustannuksiin tai siitä johtuviin sijaiskuluihin
- laite- tai materiaalihankintoihin, tilakustannuksiin, matkakuluihin, ulkopuolisiin palveluihin tai hallintokuluihin
- etäyhteyksin toteutettavaan toimintaan
- esiopetuksen toimintaan

Nämä rajoitukset koskevat myönnettyä erityisavustusta sekä hakijan omarahoitussuutta.

Mikäli kunta lomauttaa varhaiskasvatuksen opetus- ja kasvatushenkilöstöä, tulee rahoitus palauttaa opetus- ja kulttuuriministeriöön siltä osin, kun lomautuksen vaikutukset kohdistuvat tarveperustaista avustusta käyttävän ryhmän toimintaan. Lomautusta koskevat palautukset tulee tilittää opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksen käyttöä koskevan selvityksen yhteydessä.

2. Yleiset perusteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyrkii strategiansa mukaisesti vaikuttamaan siihen, että kaikkien kyvyt ja osaaminen vahvistuvat; että yhteiskuntaa uudistetaan luovalla, tutkivalla ja vastuullisella toiminnalla; ja että merkityksellisen elämän edellytykset turvataan yhdenvertaisesti. OKM:n strategia on luettavissa [verkkosivuilta](#).

Hakemusten arvioinnissa ja vertailussa voidaan siten katsoa eduksi, jos toiminta tai hanke osaltaan edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta, keskinäistä kunnioitusta ja kestävää kehitystä OKM:n strategian toimintalupauksen mukaisesti.

3. Valtionavustuslain mukaiset yleiset edellytykset

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain mukaiset avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät. Ministeriö ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä ovat (valtionavustuslain 7 § 1 mom.):

- Tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä.
- Avustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta.
- Avustuksen myöntäminen on tarpeellista, kun otetaan huomioon hakijan saama muu julkinen tuki sekä hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus.
- Valtionavustuksen myöntäminen vääristää vain vähän kilpailua ja markkinoiden toimintaa.

Jos avustus kohdistuu palkkakustannuksiin, voidaan avustus myöntää vain erityisen painavasta syystä, jos avustuksen saaja on saanut rangaistuksen luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä (valtionavustuslain 7 § 2 mom)

4. Esteitä avustuksen myöntämiselle

Jos hakija on saanut aiemmin avustuksia ministeriöltä, sen tulee huolehtia, että avustuspäätöksissä edellytetyt selvitykset avustusten käytöstä on tehty määräaikaan mennessä. Ministeriö hylkää hakemuksen, jos hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuttaan antaa ministeriölle tietoja aiemmin myönnettyjen avustusten käytön valvontaa varten.

Hakemus hylätään, jos se paperisena laadittuna saapuu määräajan jälkeen.

Millaisia ehtoja avustusten käyttöön liittyy?

Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty.

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä avustus voi kattaa enintään avustuspäätöksessä määritellyn osuuden avustettavan toiminnan tai hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista. Avustuksen hyväksyttävät kustannukset määritellään avustuspäätöksessä ja sen liitteessä.

Hyväksyttäviksi kustannuksiksi luetaan palkoista tai palkkioista kutakin palkansaajaa kohden enintään määrä, joka vastaa 80 000 euron vuosipalkkaa lakisääteisine sivukuluineen. Palkka voidaan maksaa rahapalkkana tai luontoisetuina.

Avustuksen saajan taloudenhoito ja hallinto on järjestettävä asianmukaisesti.

Avustuksen käytöstä on tehtävä selvitys viimeistään päätöksessä mainittuna päivänä.

Avustuksen saajalta edellytetään kustannuspaikkakohtaista talousraportointia, jos kyseessä on erityisavustus tai yleisavustus osaan toiminnasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on oikeus tehdä valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia, jotka ovat tarpeellisia valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa (valtionavustuslain 16 §).

Avustuksen saajan tulee selvittää, onko sillä velvollisuus noudattaa hankintalainsäädäntöä, ja ottaa tämä toiminnassaan huomioon. Myös valtioon, kuntiin tai seurakuntiin kuulumaton avustuksen saaja voi olla velvollinen kilpailuttamaan hankintansa noudattaen hankintalain mukaisia menettelyitä.

Jos avustuksen saaja täyttää julkisoikeudellisen laitoksen tunnusmerkit (esim. rahoituksesta yli puolet on julkista rahoitusta), avustuksen saajan tulee noudattaa hankintalakia kaikissa hankinnoissaan.

Jos avustuksen saaja saa avustusta tiettyyn hankintaan yli 50 % hankinnan arvosta, saajan on tässä hankinnassa noudatettava hankintalakia.

(Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016).

Opetus- ja kulttuuriministeriö on linjannut, että avustuksen saajan tulee pyytää tarjous useammalta kuin yhdeltä toimittajalta sellaisissa tavara- ja palveluhankinnoissa, jotka alittavat kansallisen kynnsarvon mutta joiden arvo ilman arvonnalisäveroä ylittää 20 000 euroa.

Avustuksen käyttöön liittyy myös muita ehtoja ja rajoituksia. [Katsotaan avustusten ehdot ja rajoitukset kokonaisuudessaan.](#)

Miten tuloksista ja avustuksen käytöstä raportoidaan? ^

Avustusten käytöstä on tehtävä selvitys viimeistään päätöksessä mainittuna päivänä. Selvitykseen sisältyy sekä talousraportointi että tuloksellisuusraportointi. Avustuksen saajalta edellytetään kustannuspaikkakohtaista talousraportointia, jos kyseessä on erityisavustus tai yleisavustus osaan toiminnasta.

Asiointipalvelussa haetuista ja myönnettyistä avustuksista selvitykset tehdään OKM:n asiointipalvelussa.

Paperilomakkeella haetuista avustuksista tehdään selvitykset ministeriölle erillisellä lomakkeella.

VARHAISKASVATUS

Lisätietoja

- Mervi Eskelinen, opetusneuvos, puh. 0295 330 160
- Aili Tervonen, projektisihteeri, puh. 0295 330 216

Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@gov.fi

Tekninen tuki hakuprosessissa:

[Valtionavustusten asiointipalvelu ja ohjeet](#)

Asiointipalvelua koskevissa teknisissä kysymyksissä saa tukea osoitteesta: asiointipalvelu.okm@gov.fi

Katso myös opetus- ja kulttuuriministeriön [opas valtionavustusten hakemisesta, käytöstä ja käytön valvonnasta](#). PDF 437kB

